herpy

GEKONY

McIlwraith leaf-tailed gecko

Orraya occultus

Orraya occultus to nocny gekon liściastoogonowy, znany wyłącznie z niewielkiego obszaru w górach McIlwraith na Półwyspie Jork w północno-wschodniej Australii. Ma niezwykle długą, cienką szyję i kolczasty ogon i jest jedynym gatunkiem w swoim rodzaju. Gatunek praktycznie nie jest hodowany w terrariach, a wiedza o jego utrzymaniu jest bardzo skąpa.

Rodzina: Carphodactylidae Dawna nazwa: *Saltuarius occultus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**10-11 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Skalny**
Środowisko	**Las deszczowy i tereny skaliste**
Trudność	**Ekspert**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 40 × 80 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-26 °C**
Temperatura w nocy	**17-21 °C**
Wilgotność	**60-100%**
UVB	**Niewymagane**
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Inkubacja	**90-110 dni** przy 21-26 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Narażony (VU)**

O gatunku

Orraya occultus to średniej wielkości, spłaszczony gekon o niezwykle długiej i cienkiej szyi, co wynika z wydłużonych kręgów szyjnych. Jest to najbardziej wyraźna cecha rozpoznawcza, odróżniająca ten gatunek od wszystkich bliskich krewnych. Ciało jest umiarkowanie pokryte spiczastymi guzkami, a zregenerowany ogon jest obrzeżony dużymi, kolczastymi łuskami. Samce mają wyraźne, wypukłe pole porów przedodbytowych, którego brakuje samicom.

Ciało osiąga do 11 cm od pyska do kloaki. Gatunek został opisany w 1993 roku jako *Saltuarius occultus*, a w 2000 roku przeniesiony do własnego rodzaju, *Orraya*, w którym jest jedynym gatunkiem. Rodzaj ten stanowi starą, odrębną gałąź obok pozostałych australijskich gekonów liściastoogonowych. Nazwa gatunkowa to po łacinie "ukryty" i nawiązuje do tego, że trudno go znaleźć. Nazwa rodzajowa pochodzi z języka morrobalama, którym posługiwali się rdzenni mieszkańcy tego obszaru, i oznacza "starszy brat".

Masa ciała i długość życia nie zostały udokumentowane; bliscy krewni dożywają 10-15 lat.

Występowanie i środowisko

Orraya occultus jest endemitem gór McIlwraith na Półwyspie Jork w północno-wschodnim Queenslandzie. Miejsce typowe leży nad Peach Creek, około 19 km na wschód-północny wschód od Mount Croll. Gatunek stwierdzono jedynie na bardzo małym obszarze w wyższych partiach pasma górskiego i należy on do najbardziej zagrożonych gadów Australii.

Pojedyncze stwierdzenie w pobliżu Sydney, widoczne na mapie, jest najprawdopodobniej błędne.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Orraya occultus żyje w lasach na wysokości 500-825 m n.p.m. Pasmo górskie porastają głównie lasy deszczowe, a klimat jest tropikalny z wyraźną porą deszczową i suchą; ze względu na wysokość powietrze jest chłodniejsze niż na nizinach. Gatunek prowadzi nocny tryb życia i przebywa na skałach i kamieniach, gdzie skóra służy mu za kamuflaż.

Dokładny rytm temperatury i wilgotności w miejscu występowania nie został udokumentowany. Samica składa dwa jaja; miejsce i pora składania jaj nie zostały opisane.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Orraya occultus* jest bardzo skąpa, a gatunek praktycznie nie jest hodowany. Zalecenia opierają się na klimacie siedliska oraz na bliskich krewnych, *Saltuarius cornutus* i *Saltuarius salebrosus*, które są lepiej poznane w terrariach. Podane wartości zostały zaczerpnięte właśnie od nich.

Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 40 × 80 cm (długość × szerokość × wysokość). Lepiej wybrać większe, bo zwierzę jest duże i się wspina. Urządź je pionowymi powierzchniami z korka, sztywnej kory lub sztucznych ścian skalnych, najlepiej ze szczelinami, tak aby zwierzę mogło poruszać się po całym terrarium i ukrywać się w ciągu dnia. Jako podłoże sprawdzi się cienka warstwa wilgotnego włókna kokosowego lub liści. Terrarium musi mieć dobrą wentylację, żeby powietrze nie stało w miejscu.

TEMPERATURA

Siedlisko leży na wysokości 500-825 m n.p.m. w klimacie tropikalnym, więc powietrze jest łagodne i niewiele się zmienia. W dzień powinno być 22-26 °C, a w nocy 17-21 °C.

Ciepło to największe zagrożenie dla gekonów liściastoogonowych. Trzymaj terrarium z dala od bezpośredniego słońca i unikaj temperatur powyżej 28 °C. Źródło ciepła jest potrzebne tylko wtedy, gdy w pomieszczeniu jest zimno. Mierz temperaturę zarówno na górze, jak i na dole terrarium za pomocą termometru cyfrowego.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna się wahać. Wieczorem dokładnie zraszaj terrarium, aby wilgotność wzrosła do blisko 100 %, a między zraszaniami pozwól jej spaść do około 60 %, żeby kora i podłoże mogły przeschnąć. Zwierzę pije krople wody z powierzchni i elementów wystroju.

Podłoże nie może być stale mokre, bo prowadzi to do pleśni i problemów skórnych. Zbyt suche powietrze powoduje problemy z linieniem, na które podatne są wszystkie gekony liściastoogonowe.

OŚWIETLENIE I UVB

Orraya occultus prowadzi nocny tryb życia i w ciągu dnia się ukrywa. Potrzeba stosowania UVB nie została udokumentowana, a krewne gatunki utrzymuje się bez niego. Stosuj słabe oświetlenie ze stałym cyklem dobowym 12 godzin, bez mocnych lamp punktowych i bez kolorowego światła nocnego. Noc powinna być ciemna, a terrarium powinno mieć zacienione miejsca.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Orraya occultus zjada stawonogi. Odpowiednie są świerszcze, karaczany i inne owady karmowe, o ile nie są dłuższe niż odległość między oczami zwierzęcia. Dorosłe osobniki dostają po dwa-trzy owady na karmienie, dwa-trzy razy w tygodniu, a młode karmi się częściej.

Regularnie oprószaj karmę wapniem i preparatem multiwitaminowym. Ogon magazynuje tłuszcz i pokazuje stan odżywienia zwierzęcia. Resztki usuń następnego ranka.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Orraya occultus prowadzi nocny tryb życia i w ciągu dnia siedzi nieruchomo na skałach i kamieniach. Jest płochliwa i nie nadaje się do brania na ręce. Podobnie jak inne gekony liściastoogonowe może odrzucić ogon, który odrasta w krótszej i innej formie. Nigdy nie chwytaj za ogon.

Trzymaj pojedyncze zwierzę lub przyzwyczajoną do siebie parę. Zachowanie wobec osobników własnego gatunku nie zostało udokumentowane, więc rozdziel zwierzęta, jeśli jedno z nich jest gnębione lub jeśli się ranią.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają wyraźne zgrubienie hemipenisów u nasady ogona oraz wypukłe pole porów przedodbytowych, których brakuje samicom. Wiek i wielkość w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie zostały udokumentowane; licz się z 3-4 latami, jak u bliskich krewnych.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja i rozmnażanie *Orraya occultus* nie zostały opisane. U krewnych gatunków rozród pobudza chłodny okres spoczynku, jednak taki okres nie został udokumentowany dla tropikalnego gatunku z Półwyspu Jork. Lekkie obniżenie temperatury i rzadsze zraszanie w porze suchej to ostrożny punkt wyjścia. Przerwij ten okres, jeśli zwierzęta tracą na wadze.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa po dwa jaja naraz. Liczba zniesień w roku nie została udokumentowana. Zapewnij samicy podłoże do składania jaj z wilgotnego torfu lub włókna kokosowego o głębokości 8-10 cm, które się zbija, ale nie jest mokre.

INKUBACJA

W temperaturze 21-26 °C wyklucie następuje po 90-110 dniach. Wysoka temperatura szkodzi jajom, więc trzymaj się dolnej granicy zakresu. Wpływ temperatury na płeć jest nieznany.

ODCHÓW MŁODYCH

Odchów *Orraya occultus* nie został opisany. U krewnych gatunków młode trzyma się w małym terrarium urządzonym jak dla dorosłych, z ręcznikiem papierowym jako podłożem i korą korkową jako kryjówką. Zraszaj co drugi dzień i podawaj najmniejsze owady karmowe oprószone wapniem. Trzymaj każde młode osobno.

Zdrowie i częste błędy

Nie istnieją zestawienia chorób *Orraya occultus*, więc poniższa lista opiera się na pokrewnych gekonach liściastoogonowych:

- Przegrzanie. Dłuższe utrzymywanie się temperatury powyżej 28 °C może być śmiertelne. Trzymaj terrarium w chłodzie i cieniu.
- Zbyt suche powietrze, które powoduje problemy z linieniem, gdy resztki wylinki przyklejają się do palców i końca ogona.
- Stale mokre podłoże i stojące powietrze, które prowadzą do pleśni i problemów skórnych.
- Niedobór wapnia, jeśli karma nie jest oprószana wapniem i witaminami.
- Utrata masy ciała. Ogon magazynuje tłuszcz i dobrze pokazuje kondycję zwierzęcia.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wydaje się osowiałe.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/orraya-occultus